

Raadsvoorstel

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp Transitievisie gebouwde omgeving 1.0
raadsnummer 2020 12
collegevergadering 11 februari 2020
d.d.
raadsvergadering 25 maart 2020
d.d.
fatale termijn
programma Circulaire en duurzame hoofdstad

portefeuillehouder M. Pollux

team RGWBET
registratienummer 1584712
steller FJF Kusters
doorkiesnummer 06-22523844
e-mail fr.kusters@venlo.nl
datum 7 oktober 2019
bijlage(n) 1
datum verzonden

Voorstel om te besluiten

1. Besluiten tot het vaststellen van de transitievisie gebouwde omgeving 1.0.
2. Na vaststelling van de transitievisie gebouwde omgeving 1.0, dienen de wijkuitvoeringsplannen voorzien te worden van een uitvoeringskader inclusief financiële dekking, conform de begroting.

Burgemeester en wethouders van Venlo
de secretaris

de burgemeester

Twan Beurskens

Antoin Scholten

Raadsvoorstel

Samenvatting (Verplicht, maximaal een half A4)

Eind 2021 moet in kader van het klimaatakkoord elke gemeente een transitievisie warmte hebben opgesteld.

Transitievisie warmte 1.0 en de routekaart duurzaamheid vormen beiden onderdeel van het uitvoeringsprogramma Venlo Circulaire en Duurzame Hoofdstad 2019-2022. In de voorliggende transitievisie gebouwde omgeving 1.0 zijn beide onderdelen geïntegreerd. Het voorliggende raadsvoorstel beschrijft deze visie, met als hoofddoelstelling het toewerken naar een volledig aardgasloze warmtevoorziening in 2050.

Samen met stakeholders, zoals de betrokken corporaties Antares, Woonwenz, Wonen Limburg, Waterschap Limburg en Enexis, is er gekozen voor een integrale aanpak. We combineren de verplichtingen uit de energietransitie met de uitdagingen op het gebied van circulariteit en klimaatadaptatie. Deze aanpak is uniek in Nederland.

In Venlo kiezen we voor een integrale benadering van de transitievisie gebouwde omgeving, met als uitgangspunt dat Venlo in 2050 CO₂-neutraal, circulair en klimaatadaptief is. Waarbij we te maken hebben met een transitie in bestaande gebieden, wijken en buurten. We zoeken naar de balans tussen:

- Financieel economische haalbaarheid;
- Maatschappelijk draagvlak;
- Omgevingskwaliteit in de brede zin (ook leefbaarheid, gezondheid en groen in de wijk vallen hieronder).

Daarnaast hanteren we behalve de Venlo Principes in deze transitievisie ook de volgende uitgangspunten:

1. Samen optrekken;
2. Integrale en spijtvrije aanpak;
3. Focus op buurten;
4. Betrouwbare en betaalbare duurzame warmtevoorziening voor bewoners.

Vervolg

Deze transitievisie 1.0 geeft een eerste indicatie van de duurzame warmtebronnen voor de gemeente Venlo, waarbij we de volgende wijken beschouwen als kansrijk om een start te maken met de transitie:

- Hagerhof-Oost
- Vossener-Centrum
- Dr. Poelsplein e.o.
- Krekelveld
- Sinselveld

In de wijk Hagerhof-Oost gaan samenwerkende partijen direct aan de slag. Ook wordt voor deze wijk een aanvraag ingediend voor de subsidie Proeftuin Aardgasvrije Wijken. Waarbij we de balans zoeken tussen bedachtzaam en pragmatisch aan de slag gaan. We staan nog voor veel uitdagingen, waarbij het van belang is om ontwikkelingen te volgen en goed af te stemmen met landelijke, regionale en lokale kennis partners. En niet in de laatste plaats samen met de inwoners van Venlo. Om deze transitie te laten slagen is het essentieel inwoners mee te nemen in het proces, daarom wordt er de komende jaren sterk in gezet op communicatie en participatie. Met als gezamenlijk doel het succesvol doorlopen van deze transitie.

Raadsvoorstel

Bijlagen

Nr.	Naam	Datum
1.	Transitievisie gebouwde omgeving Venlo 1.0	..
2.
3.
4.
5.

Onderbouwing

Algemene toelichting

1. **Wat is kernopgave** (Wat is de belangrijkste opdracht voor de gemeenteraad?)

Vaststellen van de transitievisie gebouwde omgeving Venlo 1.0

2. **Historische paragraaf** (Wat is de geschiedenis van dit dossier?)

In het door het College in mei 2019 vastgestelde 'Uitvoeringsprogramma 2019-2022 Venlo Circulaire en Duurzame hoofdstad' is opgenomen dat in 2019 de Transitievisie warmte 1.0 en Routekaart duurzaamheid worden opgesteld. Deze twee onderdelen zijn geïntegreerd in de transitievisie gebouwde omgeving 1.0. Dit raadsvoorstel beschrijft deze visie, met als hoofddoel het toewerken naar een volledig aardgasloze warmtevoorziening in 2050.

3. **Relatie met programma**

Venlo Circulaire en Duurzame hoofdstad

4. **Wat is het beoogde maatschappelijke resultaat** (Wat wilt u bereiken?)

Daar waar mensen samenleven en zich ontwikkelen, ontstaan nieuwe maatschappelijke opgaven en nieuwe vragen naar ruimte en energie. Ook vandaag de dag daagt onze samenleving ons uit. De transitie naar duurzame energie is niet langer een vraag-, maar een uitroepteken. Deze moderne opgaven vragen continu om nieuwe oplossingen. Met deze transitievisie gebouwde omgeving geven we een eerste beeld van deze oplossingen. Daarbij werken we niet om ontwikkelingen heen of achter ontwikkelingen aan. Wij omarmen 'dat wat nog komt' en verbinden het met 'dat wat er al is. Zo zorgen we dat veranderingen uitgroeien tot blijvende verbeteringen met maatschappelijke impact. Per wijk gaan we op zoek naar de best betrouwbare en betaalbare duurzame warmtevoorziening voor de bewoners van de gemeente Venlo.

5. **Wat en waarom?** (Waarom is dit voorstel nodig?)

Vanuit landelijke ontwikkelingen, het Klimaatakkoord, komt de opgave op Venlo af om met betrokkenheid van stakeholders uiterlijk 2021 een transitievisie gebouwde omgeving (warmtevisie) te hebben, waarbij het tijdspad waarop wijken van het aardgas af gaan wordt vastgelegd. Tevens is in het Klimaatakkoord de opgave voor hernieuwbare energie opgenomen, waarbij gevraagd wordt om keuzes te baseren op lokale belangenafweging en lokaal draagvlak. Venlo neemt het heft in eigen handen door met deze transitievisie gebouwde omgeving, een eigen lokaal afwegingskader te ontwikkelen. De gemeenteraad heeft in mei 2019 het '[Uitvoeringsprogramma 2019-2022 Venlo Circulaire en Duurzame hoofdstad](#)' vastgesteld waarin deze opgave als twee concrete projecten (Transitievisie warmte 1.0 en Routekaart duurzaamheid) zijn opgenomen.

6. **Afweging / argumentatie** (Welke politieke keuzevraagstukken dienen zich aan? Zijn er reële alternatieven? Welke belangenafweging moet daarbij door de raad worden gemaakt?)

1. *Het Rijk vraagt van de gemeenten om een regierol te nemen in de lokale energietransitie opgave.*

2. *De transitie naar een andere warmtevoorziening in de bestaande bouw vraagt om een planmatige aanpak met een duidelijke sturing*

De transitie naar een alternatieve warmtevoorziening in een buurt is ingrijpend zowel op het niveau van de openbare ruimte (verwijdering, aanleg en/of verzwaring van de infrastructuur) als op het niveau van de individuele woning (andere installatie, extra isolatie, eventueel vloerverwarming).

Een dergelijke veel omvattende operatie waarbij veel partijen betrokken zijn vraagt om veel afstemming en dus om een planmatige aanpak met een duidelijke sturing.

3. *Het starten met een pilotwijk is een goede manier om ervaring op te doen met een wijkgerichte aanpak.*
4. *De transitie naar een aardgasloze warmtevoorziening in combinatie met klimaatadaptieve en circulaire maatregelen kunnen elkaar optimaal versterken in zowel de transitievisie gebouwde omgeving als in de pilotwijk.*

7. Welke externe partners en adviesraden zijn erbij betrokken?

Gemeente Venlo, Antares en Woonwenz werken samen met andere partijen zoals Enexis, Waterschap Limburg en Wonen Limburg aan deze transitievisie gebouwde omgeving. Hierbij worden wij ondersteund door adviesbureaus Atriensis en W/E.

8. Financiële paragraaf

De kosten voor het proces om te komen tot een transitievisie gebouwde omgeving 2.0, procesondersteuning aardgasvrije wijk en communicatie aardgasvrije wijk zijn opgenomen in de begroting van 2020, deze kosten bedragen € 125.414,00 (excl. btw). Hiermee blijven we ruim onder de Europese drempelwaarde van € 214.000 (excl. btw). De uiteindelijke kosten voor de gemeente Venlo zijn € 99.589,65 (excl. btw), de overige kosten (€ 25.824,35) worden doorbelast aan Antares, Woonwenz en Wonen Limburg.

9. Risicoparagraaf (welke risico's spelen een rol bij de besluitvorming?)

Wel of geen risico	Wel of niet
Juridische aspecten en wettelijk kader	Ja
Financiële risico's en aspecten	Niet
Inhuur externen / derden	Ja
Economische risico's	Nee
Maatschappelijke risico's	Ja
Exploitatie, realisatie, ontwikkeling, beheer, bouw- en planschade	Nee
Afbreukrisico's en mogelijke contractschade (in relatie tot externe partners)	Nee
Overige strategische risico's	Ja

Toelichting (Benoem de relevante, strategische risico's)

1. Juridische aspecten en wettelijk kader:

Onzekere route

De route naar een volledig aardgasloze gemeente is nog onzeker en afhankelijk van landelijke ontwikkelingen: We zetten met deze transitievisie gebouwde omgeving een omvangrijk en langdurig traject in. De precieze uitwerking daarvan, inclusief de kosten en andere consequenties, krijgt langzamerhand vorm.

2. Inhuur externen / derden

Grote voorkeur voortzetten samenwerking huidige partijen

Adviesbureaus Atriensis heeft gemeente Venlo ondersteund in het schrijven en opleveren van de transitievisie gebouwde omgeving 1.0. Het risico ontstaat dat bij een nieuwe aanbesteding andere partijen de gelegenheid krijgen om mee te dingen naar de opdracht. Indien een andere partij fase 2 gegund krijgt ontstaat er een grote kans op vertraging en kennis verlies, waardoor de gestelde deadline niet gehaald wordt.

3. Maatschappelijke risico's

Participatie bij het opstellen van de warmtevisie is geen garantie voor draagvlak

We kunnen niet iedereen uit de samenleving betrekken in de totstandkoming van de warmtevisie. Door in een vroeg stadium, bij de totstandkoming van versie 2, gebruik te maken van een stakeholdersanalyse willen we een zo goed mogelijk beeld krijgen van de diverse belanghebbenden en hun rol in het proces. Daarbij zetten we met name in op groepen van belanghebbenden die een afspiegeling vormen van de samenleving.

De warmtetransformatie van huizen heeft grote impact en komt letterlijk bij de mensen thuis

De transitie naar een alternatieve warmtevoorziening komt letterlijk bij de mensen thuis. Het raakt mensen in hun leefomgeving en mensen zijn bezorgd dat zij straks opgescheept worden met onhandige of slecht werkende systemen. Van belang is dus om hen goed te betrekken.

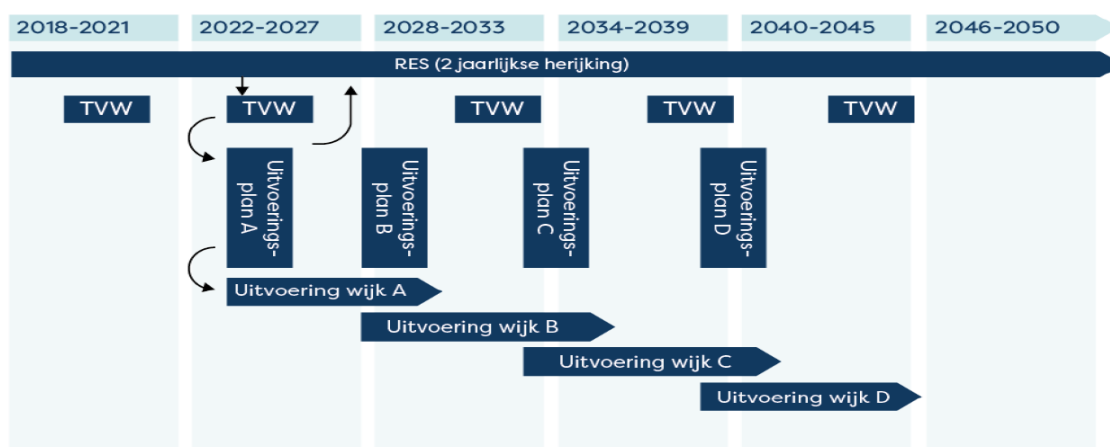
De energietransitie is sterk aan verandering onderhevig

De veranderende nationale en regionale context is kaderstellend voor de lokale opgaven en de mogelijkheden. We proberen hier zoveel mogelijk op te anticiperen en in een vroegtijdig stadium eventuele wijzigingen te erkennen en toe te passen. Via het kennis- en leerprogramma en het Nationaal Expertisecentrum Warmte worden de innovaties op de voet gevolgd en gedeeld met de gemeenten.

4. Overige strategische risico's

Het is een eerste onderzoeksbeeld

Deze transitievisie gebouwde omgeving 1.0 geeft een eerste onderzoeksbeeld, wat zeker nog geen werkelijkheid is. Het risico bestaat dat de onderzoeksresultaten per wijk een eigen leven gaan leiden. De huidige transitievisie gebouwde omgeving 1.0 wordt in 2020 verder getransformeerd naar een versie 2.0. Verder wordt de nieuwe versie 2.0 elke 2 jaar (in overeenstemming met de RES) herijkt en waar nodig aangepast naar aanleiding van nieuwe inzichten of technieken. Deze continue bijstelling zorgt voor de juiste inzichten in realiseerbare projecten.

Indien sprake is van inhuur externen / derden (Benoem de relevante kosten(begroting) en eventuele risico's)

De klus is nog niet geklaard bij het opleveren van de transitievisie gebouwde omgeving 1.0. Omdat de stip aan de horizon ogenschijnlijk ver weg ligt, is het zaak om heldere pijlpalen voor de kortere termijn te slaan. De tussenresultaten helpen om concreet en gericht aan de slag te gaan en niet te verzanden in abstracte rapporten met opgaven voor toekomstige generaties. Daarom gelden als te bereiken (tussen-)resultaten in 2020:

- Communicatieplan transitievisie gebouwde omgeving;
- Bronnenonderzoek warmtenetten;
- Verkenning en besluitvorming organisatie en governance rondom warmtenetten;
- Afstemming met RES en RSW;
- Planning wijken.

Bovenstaande (tussen-)resultaten leiden tot realisatie van versie 2.0 van de transitievisie gebouwde omgeving gemeente Venlo eind 2020. De gemeente Venlo heeft Atriensis projecten en W/E adviseurs gevraagd om de prettige samenwerking vanuit versie 1.0 voort te zetten waarbij W/E adviseurs de projectleidingen en invulling van de thema's circulariteit en klimaatadaptatie op zich neemt en Atriensis invulling geeft aan de warmteoplossing en het algehele projectmanagement.

Naast dit voorstel, stelde Atriensis projecten nog twee voorstellen op. Eén voor ondersteuning bij de Wijkaanpak en één voor ondersteuning bij de communicatie rond de

Wijkaanpak. Wanneer de Gemeente Venlo voor alle drie de voorstellen opdracht verstrekt aan Atriensis projecten, kan Atriensis projecten efficiënter werken. Dit voordeel ten gunste van de doelmatigheid verlegt Atriensis projecten aan de Gemeente Venlo door het toepassen van een korting van 10% op de in dit voorstel geraamde kosten (exclusief btw en exclusief reiskosten).

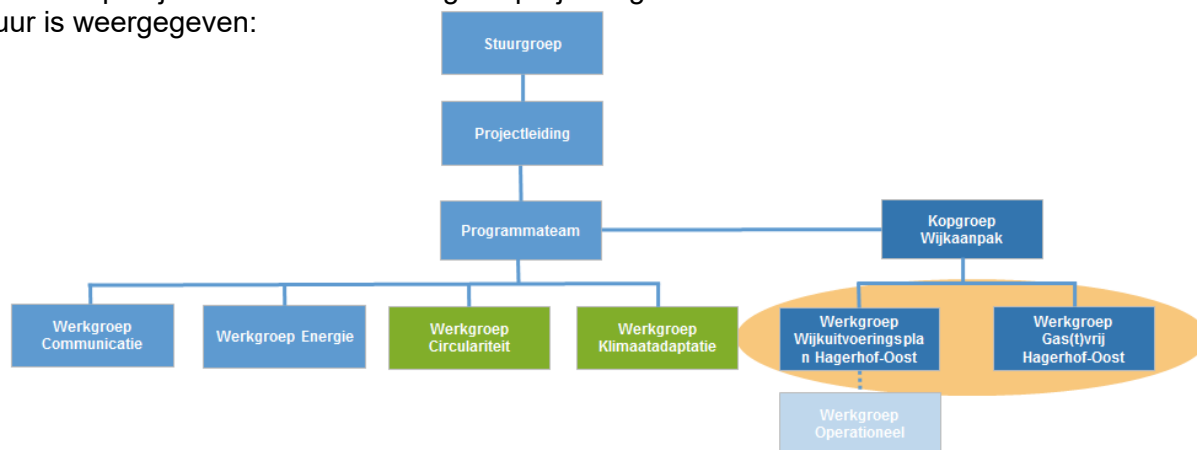
De Gemeente Venlo heeft daarnaast met de corporaties Woonwenz, Antares en Wonen Limburg onderlinge afspraken gemaakt over doorbelasting van een deel van de kosten. Deze doorbelasting is van toepassing op de inhoudelijke ondersteuning vanuit de werkgroepen. De proceskosten (de uren met betrekking tot de stuurgroep, projectleiding en het programmteam en het schrijven van versie 2.0 van de Transitievisie gebouwde omgeving) komen geheel voor rekening van de Gemeente Venlo. De ondersteuning betreffende de werkgroepen (in dit voorstel de werkgroepen Energie en Communicatie) worden door de Gemeente Venlo voor een deel (25%) doorbelast aan de corporaties. Atriensis projecten faciliteert dit door in de urenverantwoording onderscheid te maken tussen deze twee categorieën. Atriensis projecten schat vooraf in dat de uren ongeveer 50/50 over deze twee categorieën verdeeld zullen worden.

10. Vervolgprocedure voor de raad

Nadat de raad de transitievisie gebouwde omgeving 1.0 heeft vastgesteld worden de werkzaamheden voortgezet om te komen tot een versie 2.0 eind 2020. In de periode van de totstandkoming van de versie 2.0 wordt de raad geïnformeerd of om instemming voor het vervolg gevraagd.

Werkwijze:

Betrokken partijen werken samen volgens projectorganisatie zoals die hieronder in het figuur is weergegeven:

In het lichtblauwe gedeelte is de organisatie van de transitievisie inzichtelijke gemaakt. Daarnaast de organisatie rond de Wijkaanpak (donkerblauw in figuur) en de communicatie rond de Wijkaanpak (oranje in figuur). Tevens zijn er twee ondersteunende werkgroepen op de thema's Circulariteit en Klimaatadaptatie (groen in figuur).

Raadsbesluit

GEMEENTEBESTUUR

onderwerp Transitievisie gebouwde omgeving
raadsnummer 2020 12
raadsvergadering 25 maart 2020
d.d.

team RGWBET
steller FJF Kusters
doorkiesnummer 06-22523844
e-mail fr.kusters@venlo.nl
datum 7 oktober 2019

De raad van de gemeente Venlo;

gelezen het voorstel van het college van 11 februari 2020, registratienummer 1584712;
gelet op artikel 149 van de Gemeentewet of op artikel ;
gezien het advies van ;
overwegende dat ;

besluit(en) vast te stellen:

1. Besluiten tot het vaststellen van de transitievisie gebouwde omgeving 1.0.
2. Na vaststelling van de transitievisie gebouwde omgeving 1.0, dienen de wijkuitvoeringsplannen voorzien te worden van een uitvoeringskader inclusief financiële dekking, conform de begroting.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 25 maart 2020.

De griffier

De voorzitter

Geert van Soest

Antoin Scholten